

PKK'dan Hamidiye Alayları Çıkar mı?

Kanaatimce hükümetin ve güvenlik bürokrasinin bir kısmının çözüm sürecinden muradı PKK'yı Hamidiye Alayları'na dönüştürmektir. Daha güncel bir örneklendirmeye de teröristbaşı Öcalan'ı Kadırov yapmaktı. Teşbihte hata olmazmış, Putin nasıl ki Rusya'ya kan kusturan Çeçenleri Rusya için savaşan bir güce dönüştürdüyse, Sultan İkinci Abdülhamid nasıl ki kendisine isyan eden bir bölgeden "Hamidiye Alayları"nı çıkarmışsa Türkiye de Öcalan'ı ve PKK'yı bu örneklere uygun olarak kullanamaz mıydı?

Aslında hem Putin hem de Sultan Abdülhamid örneği çok fazla üzerine düşünmeksizin aklıma geldi ancak bu yazıyı yazarken şunu da fark ettim: Recep Tayyip Erdoğan, Sultan Abdülhamid'i daima "ideal yönetici" olarak anmıştır, o sebepten onun politikalarını diriltme isteğinin olması gayet mantıklı gelmektedir. Her ne kadar Erdoğan ve Putin arasında doğrudan bu denli bir ilişki kurmasak da hükümetin ve güvenlik bürokrasisinin Rusya'nın Çeçen örneğini dikkate aldığını farz etmek makul bir savdır.

O halde yazının birinci önermesi: AKP'nin PKK'yı Türkiye'nin lehine kullanma isteği mevcuttur. Bu önermeyi destekleyecek birkaç izahım daha mevcut. Her ne kadar Erdoğan'ın yalınkat İslamcı olduğunu iddia edemesek de İslamcı fikriyatı, dolayısıyla ideallerini, daima gönlünde barındırdığını biliyoruz. Aynı şekilde **Cumhuriyet'in ulus devlet sınırlarını** kabul etmediğini, başta Osmanlı İmparatorluğu'nun etki alanı olmak üzere tüm İslam dünyası üzerinde söz sahibi olmak için politika geliştirmeye çalıştığını gözlemledik. Söz konusu ideallerin başarılı bir politikaya dönüşebilmesi için PKK sorunu, siyasi iktidarın ilk dönemlerinde oluşturduğu söylem ile "*Kürt sorunu*" mutlak suretle çözülmeliydi. Nitekim Suriye ve Irak gibi bölge devletlerinin parçalanmışlığı ve PKK/YPG'nin daha bölgesel bir güce doğru evrilme gayreti bu sorunun çözümü için aciliyeti arttırmaktaydı. Bunun için iktidar yanına güvenlik bürokrasisinin bir kısmını da alarak bu sorunu "bir taşla iki kuş vurma" deyimine uygun olarak çözmeye karar verdi. Düşünceye göre PKK hem Türkiye'ye sorun olmaktan çıkarılacak hem de Türkiye'nin sınır dışında etki alanının genişlemesine hizmet edecekti. Muhtemeldir ki Öcalan da siyasi talepleri karşılanırsa Türkiye'nin bu amaçlarına hizmet etmek için çaba göstermeyi kabul etmişti.

Muhtemelen kelimesini kullanıyorum ancak Öcalan'ın açık kaynaklara yansıyan görüşleri incelenirse, **ki bunlardan en bilineni Öcalan'ın sorgulanması esnasında "Türkiye'ye hizmet etmeye hazırım" ifadesidir**, bu kanaate kolaylıkla ulaşılabilir. Yine mezkûr kaynaklara göre, **Öcalan'ın politik hedefleri 90'lı yıllardan sonra değişmeye başlamıştır.** Bu değişimden sonra PKK'yı yeni düşüncelerine göre tasarlamaya girişmiş ancak istediği kadar başarılı olamadan tutuklanmıştır. **Dahası, iddialara göre PKK'nın dönüşümü Türkiye'nin lehine olacak şekilde planlanmıştı. Hatta Öcalan dönüşüm isteğiyle ABD'nin kendisini Türkiye'ye teslim etmesi arasında da bağlantı kurmaktadır.** Sözelimi Öcalan'ın yeni politikası ABD için tehlikeli bulunmuş ve Türkiye'ye teslim edilerek PKK'nın lider kadrosunun değişimi sağlanmıştır. İddialar ister doğru olsun ister yanlış ikinci AKP hükümeti tarafından makul bulunduğu görünmektedir. Hatırlanacak olursa çözüm sürecini "ülkenin parçalanacağı" yönünde eleştirenlere karşı iktidarın kimi sözcüleri "**parçalanmanın aksine genişlemenin**" olacağını yorulmadan dillendirmeye çalışmışlardı. **Çünkü onlara göre çözüm süreci sonunda gerekirse özerklik verilerek "Kürt sorunu" ortadan kalkacak ancak başta Suriye ve Irak olmak üzere Kürtlerin yoğun olduğu bölgeler Türkiye'ye bağlanmak suretiyle Türkiye'nin sınırları genişleyecekti.**

Eğer ki süreç kâğıtta planlandığı gibi gitseydi ve yalnızca Hükümet-Öcalan arasındaki dengeye bağlı olsaydı yukarıda anlatıldığı şekliyle bir tablo çıkma ihtimali yüksekti. Fakat politikanın ve hayatın doğası gereği böylesi bir mevzu iki aktör arasında kalamazdı. Kaldı ki Çözüm Süreci de iki aktörle işlememekteydi, sürecin içerisinde başından beri başka aktörler mevcuttu: ABD ve AB gibi dış aktörler, HDP, Meclis ve Muhalefet partileri, bürokrasi, Bayık'ın önderliğindeki PKK. Üstelik her bir aktörün kendi içerisinde değerlendirilmesi gereken sonuca doğrudan ya da dolaylı etki eden dinamikleri vardı.

Hükümet ve süreci destekleyen bürokrasi açısından Öcalan'ın örgüt üzerinde tam kontrolü sağlayamaması en başta gelen sorunlardan biriydi. Bana göre hükümet için daha o zamanlardan Öcalan'a karşı HDP+PKK denklemi oluşmaya başlamıştı. Bu denkleme göre Öcalan müttefik olarak görülüyor HDP ve PKK rakip olarak görülüyordu. İstanbul 2019 yerel seçimlerinden önce Öcalan'ın mektubunun okutulması bence bu denkleme alakalıydı. Bu bağlam düşünüldüğünde Cumhurbaşkanı'nın söylediği "Demirtaş, Öcalan'a hesap verecek" ifadesi de anlam kazanmaktadır. Tıpkı bunun gibi Cemil Bayık'ın Millet İttifakı'nı destekleyen, Cumhuriyet İttifakı'nın iktidardan indirilmesi gerektiğini belirten sözleri de aynı denklem kapsamında anlaşılabilir.

Öcalan açısından bakıldığında o bürokrasi içerisindeki ikiliği bir sorun olarak görmekteydi. O denli ki Çözüm Süreci boyunca yanına gelen HDP'li siyasetçilere sıklıkla bu ikilikten dert yandığı, bilhassa da "Fetullahçıların" ne denli etkin olduğundan bahsederek "Çözüm Süreci'ni engelleyecek" müdahaleleri Fetullahçı yapılanmaya bağladığına ve sürecin devam etmesi gerektiği yönünde HDP'lileri ikna etmeye çalıştığına açık kaynaklardan rastlanmaktadır. Bazı kere HDP'lileri "sürece uygun davranma" konusunda uyarması da HDP'den kimi siyasetçilere mesafeli olduğunu göstermektedir. Bu mesafeli olduğu isimlerden birinin de Demirtaş olduğu daha sonra net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Keza Öcalan'ın PKK'nın üst yöneticilerle olan görüş ayrılığını da sık sık dile getirmesi dikkat çekicidir. Bu fikir ayrılığının temelinde Öcalan'ın Bookchin'in görüşleri doğrultusunda konfederalizm fikrine bağlı olması PKK'nın ise daha ziyade etnisite/ulus temelli bir yapı kurma iddiasına sahip olması bulunmaktadır. Daha doğru ifade ile PKK'yı etnisite/ulus temelli bir yapı kurmaya yönlendirmek isteyen hizipler mevcuttu. Söz konusu hizipler kendisini en çok Henek Operasyonları çerçevesinde yaşanan tartışmalarda göstermişti. PKK'yı ve Öcalan'ı başından itibaren Türk Devleti'nin aparatı olarak gören hizipler, Henek Olayları'nın devlet ve Öcalan tarafından tasarlandığını, tüm silahlı PKK ve ayrılıkçı güçlerin belirli bölgelerde toplanmasının sağlanarak toptan imha edildiğini iddia ettiler.

İki aktöre dönecek olursak, Hükümet'in de Öcalan'ın da başta ABD olmak üzere uluslararası aktörlerin sürece müdahil olması konusunda temkinli davrandığını kaynaklarda göze çarpmaktadır. Bu kısım bana anlaması en zor gelen kısım olmuştur. Çünkü Türkiye üzerine uzmanlaşmış ABD'li istihbaratçı Fuller eserlerinde apaçık "Çözüm Süreci" planlamaları yapmış ve hatta hükümetin hayata geçirdiği birçok öneriyi de kitabında dile getirmiştir. Yine AB'nin çözüm sürecine en çok destek veren yapı olduğu fark edilmektedir. Ancak gerek hükümet gerekse de Öcalan uluslararası aktörlerin niyetleri konusunda oldukça şüpheli davranmıştır. Demek ki uluslararası aktörler "Çözüm Süreci'nin" başka bir yöntem ile başka bir sonuca ulaşmasını umut ederken Hükümet ve Öcalan başka bir tasavvur ortaya koymuştur. Her iki tarafın da sürecin baltalayıcıları olarak "FETÖ"yü göstermesi onların bakış açısının yukarıda ortaya konulan ifadeleri doğrulamaktadır.

Bu yorumlar doğrultusunda yeniden gündeme gelen Çözüm Süreci tartışmaları açıklığa kavuşabilir. Çözüm Süreci'nin, kendi ifadesiyle "çözülme sürecinin" en keskin karşıtı Devlet Bahçeli, yeni bir sürecin fitilini ateşleyen taraf olmuştur. DEM Partililerin elini sıkması, ardından Öcalan'a silahların bırakılması konusunda çağrıda bulunması kimilerince keskin bir dönüş olarak görülmüştür. Halbuki Devlet Bahçeli'nin hatta o dönem MHP içerisinde bulunan, güvenlik bürokrasisini çok iyi tanıyan Ümit Özdağ'ın tutumları; silahları bıraktırılmış PKK ile gerekli süreçlerin yürütülmesine yönelik olmuştur. PKK'nın Türkiye'de etkinliğinin kırıldığı ve Irak içlerinde dahi Türkiye'ye karşı tehdit oluşturma riskinin en aza indirildiği bu dönemde sürecin taşıyıcı isimlerinden birinin Devlet Bahçeli olması hiç de şaşırtıcı değildir. Halihazırdaki en büyük tehdit Suriye'de devlet konumuna yükselmiş bir YPG-PKK tehlikesidir. Güvenlik bürokrasisine hâkim MHP'li kurumların, Öcalan vasıtasıyla PKK'nın Türkiye'nin istikametine sokulmasına hayır demeyeceği aşikârdır.

Sonuç olarak, gerek Çözüm Süreci'nin çözümlenmesi gerekse de mevcut siyasi ortamın anlaşılması bağlamında yazı katkı sunabilir. Özetlemek gerekirse hükümet açısından ve muhtemelen güvenlik bürokrasisi açısından da teröristbaşı Öcalan'ın bir tarafta bulunduğu, bunun karşısında ise uluslararası aktörlerin de desteğini yanına alan HDP, PKK/YPG'nin yer aldığı bir tablo söz konusudur. Türkiye'nin bekasının sağlanması için Öcalan'ın yer yer kullanılmaya devam edilmesi önemlidir. Anlamaya ve

anlatmaya çalıştığım tablonun bence olumsuz yanı, terör örgütünün bileşenlerinin iç siyasi sorunlara dahil edilmesidir ve bu denli göz önünde gerçekleşiyor olmasıdır. Olumlu yanı ise Türkiye'nin bekasının sağlanması konusunda terör örgütünün unsurlarının kullanılabilir ve stratejik hamleler yapabiliyor olmasıdır.

Öcalan'dan Kadirov çıkarmanın, PKK'dan "Hamidiye Alayları" oluşturmanın çok abartılı bir örneklem olsa da meramı anlatma konusunda kullanışlı olduğunu zannediyorum.

Kadir Kaan Güler, "PKK'dan Hamidiye Alayları Çıkar mı?"

<https://www.fikirtepedi.com/siyaset/pkkdan-hamidiye-alaylari-cikar-mi/> (Yayın Tarihi: 18 Ekim 2024).